

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare
și Cooperare

**PROGRAMUL
DE COOPERARE
AL ELVEȚIEI
ÎN REPUBLICA
MOLDOVA
2025-2028**

**STRATEGIA
DE POLITICĂ
EXTERNĂ
2024-2027**

**STRATEGIA DE
COOPERARE
INTERNĂȚIONALĂ
2025-2028**

**PROGRAMUL
DE COOPERARE
AL ELVEȚIEI
ÎN REPUBLICA
MOLDOVA
2025-2028**

Context

În ciuda progreselor în diverse domenii, Moldova rămâne una dintre cele mai sărace țări din Europa. Pentru mulți moldoveni, emigrarea continuă să fie soluția preferată pentru îmbunătățirea calității vieții. Ca urmare, Moldova se confruntă cu „exodul creierelor” și cu o reducere a forței de muncă. Pe de altă parte, diaspora moldovenească din străinătate rămâne implicată în viața socială și politică a Moldovei, investind adesea în întreprinderi și proprietăți în țară și trimițând remitențe. Conflictul teritorial nerezolvat dintre cele două maluri ale râului Nistru și viziunile divergente cu privire la viitorul țării alimentează tensiunile sociale și diviziunile interne.

În ultimii ani, Moldova a fost afectată de multe crize. Pandemia globală COVID-19 a încetinit dezvoltarea, iar agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a readus regiunea într-o stare de insecuritate și vulnerabilitate. Aceasta a generat un aflux semnificativ de refugiați din Ucraina, a declanșat

inflația, creșterea prețurilor la energie, încetinirea economică și perturbarea rutelor comerciale. Majoritatea provocărilor au fost parțial atenuate și țara a revenit pe calea creșterii economice, însă situația generală rămâne complicată, iar amenințările la adresa securității naționale persistă.

Gestionând aceste provocări multiple, Moldova a făcut recent pași decisivi către obiectivul său de integrare în Uniunea Europeană (UE), care necesită realizarea unui număr mare de reforme, ajustări legislative profunde și o implementare riguroasă a acestora.

În acest context de instabilitate și diviziuni regionale, dar și de aspirații pentru un viitor mai bun, Elveția sprijină Moldova cu intenția de a contribui la dezvoltarea durabilă, prosperitatea și stabilitatea țării. După declararea independenței Moldovei și stabilirea relațiilor diplomatice bilaterale în 1992, sprijinul Elveției a evoluat, axându-se

„Investind în guvernarea Moldovei, în dezvoltarea economică durabilă și în reformele legislative orientate spre integrarea europeană, contribuim la prosperitatea și securitatea continentului european. Cu atât mai mult acum, când Moldova se confruntă cu un aflux de refugiați din Ucraina.”

Patricia Danzi
Directoare generală SDC

pe domenii precum aprovizionarea cu apă și instalații sanitare, migrația și dezvoltarea, sănătatea, guvernarea locală, dezvoltarea economică și ocuparea forței de muncă. Pentru anii 2025-2028, sprijinul Elveției va continua să crească, răspunzând noilor oportunități și provocărilor cu care se confruntă Moldova.

Rezultate și lecții învățate 2018–2024

Prin programul anterior, Elveția a acordat Moldovei sprijin de lungă durată în trei domenii principale, totodată oferind asistență umanitară pentru a face față crizelor multiple.

Sănătate

În domeniul sănătății, Elveția a contribuit la îmbunătățirea serviciilor de sănătate a mamei și copilului și la reducerea mortalității premature cauzate de boli cronice. În toată țara au fost înființate centre de sănătate prietenoase tinerilor, centre de sănătate mintală și centre moderne pentru tratarea atacurilor cerebrale. Îmbunătățirea finanțării și a guvernanței a redus rata cheltuielilor directe ale cetățenilor pentru servicii de sănătate și a extins accesul la servicii medicale. Elveția a sprijinit Moldova în gestionarea pandemiei COVID-19 și în asigurarea accesului la servicii de sănătate pentru refugiații din Ucraina.

Guvernarea locală

Elveția a sprijinit îmbunătățirea serviciilor publice locale, în special în zonele rurale.

Peste 560 000 persoane, inclusiv gospodăriile care găzduiesc refugiați din Ucraina, au obținut acces la apă curată, instalații sanitare ecologice și servicii de gestionare a deșeurilor solide. Inițiativele finanțate de Elveția au permis cetățenilor să influențeze procesele decizionale prin diverse platforme, cum ar fi cele peste 200 de asociații de băștinași, care conectează diaspora cu comunitățile de baștină și adună fonduri pentru proiecte locale.

Dezvoltare economică și ocuparea forței de muncă

Elveția a sprijinit autoritățile în promovarea reformelor care au dus la economii considerabile pentru întreprinderi (peste 40 de milioane franci elvețieni pe an), în atragerea de investiții străine și în promovarea sistemului dual de educație și formare profesională, care îmbunătățește șansele de angajare ale absolvenților. Elveția a ajutat Moldova să răspundă consecințelor agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei, contribuind la integrarea economică a refugiaților, sprijinind fermierii

și subvenționând facturile la energie pentru 160 000 persoane vulnerabile.

Programul elvețian de granturi mici a finanțat evenimente culturale importante precum și inițiative care promovează democrația, drepturile omului, incluziunea și coeziunea socială, implementate de organizații neguvernamentale (ONG) și mass-media.

Lecțiile învățate

Elveția va utiliza oportunitățile oferite de procesul de integrare a Moldovei în UE prin sprijinirea reformelor și prin abordarea mai largă a problemelor de guvernanță. Activitățile de atenuare a consecințelor asupra Moldovei ale războiului din Ucraina vor fi incluse în mod consecvent, asigurând complementaritatea dintre instrumentele de dezvoltare, cele umanitare și cele de coeziune socială (abordarea „triple nexus”).

Angajamentul Elveției – axele prioritare pentru anii 2025–2028

Programul de cooperare al Elveției în Moldova pentru perioada 2025-2028 își propune să răspundă consecințelor agresiunii militare a Rusiei împotriva Ucrainei, sprijinind totodată reformele Moldovei în parcursul său de integrare europeană.

Programul are scopul să sporească bunăstarea populației din Moldova și coeziunea societății moldovenești, cu un accent deosebit pe incluziunea grupurilor dezavantajate. Acesta, în esență, se bazează pe proiectele de succes din anii precedenți și pe valoarea adăugată pe care Elveția o poate aduce prin extinderea în domenii care nu sunt acoperite de alți parteneri de dezvoltare. O atenție sporită va fi acordată problemei schimbărilor climatice și adaptării la fenomenele meteorologice extreme.

Programul include trei domenii prioritare:

Guvernare și coeziune socială

Intervențiile finanțate de Elveția promovează democrația și o societate pașnică și incluzivă prin consolidarea statului de drept, a implicării civice și a coeziunii sociale. Elveția sprijină autoritățile naționale în îmbunătățirea sistemului de guvernare în domenii precum: legiferarea, descentralizarea, combaterea corupției, protecția și integrarea refugiaților și a migrantilor. La fel, programul susține autoritățile locale în îndeplinirea mai eficientă a atribuțiilor lor axate pe principalele nevoi ale comunităților. Programul împuternicește în special femeile și tinerii să se implice în dezvoltarea locală și în activități civice. În cele din urmă, intervențiile finanțate de Elveția promovează dialogul între diferite grupuri sociale și contribuie la edificarea unei națiuni incluzive.

Dezvoltare și reziliență economică

Intervențiile finanțate de Elveția promovează dezvoltarea și reziliența economică prin creșterea competențelor și promovarea oportunităților de angajare și de generare a veniturilor. Elveția colaborează cu ministerele relevante și reprezentanții sectorului privat pentru a promova condiții-cadru și competențe relevante pentru piața muncii și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Alte domenii de implicare includ îmbunătățirea accesului la finanțare și sprijinirea fermierilor mici și a IMM-urilor în gestionarea consecințelor războiului din Ucraina. O atenție deosebită se acordă împuternicirii economice a femeilor și integrării refugiaților din Ucraina pe piața muncii din Moldova.

Sănătate și servicii publice locale

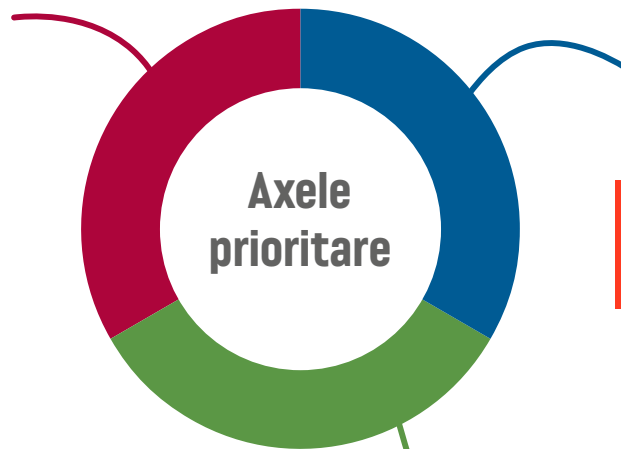
Elveția contribuie la îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de bază pentru populația țării și pentru refugiați, axându-se pe sănătate și servicii publice locale. Programul se bazează pe colaborarea cu autoritățile publice centrale și locale, organizațiile societății civile și comunitățile pentru a îmbunătăți eficiența și transparența în furnizarea serviciilor publice de bază (cum ar fi aprovizionarea cu apă și gestionarea deșeurilor solide), precum și a serviciilor de sănătate, incluzând promovarea modului sănătos de viață și prevenirea bolilor. La fel, Elveția sprijină consolidarea capacității sistemului de sănătate al Moldovei de a răspunde eficient viitoarelor crize, axându-se în special pe asistența medicală primară, pe urgențe și servicii de reabilitare.

Teme transversale

Intervențiile susținute de Elveția promovează buna guvernare și egalitatea. Programul de cooperare aplică abordarea „de a nu lăsa pe nimeni în urmă” a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă. Intervențiile pe care le sprijină Elveția vizează în special populația rurală, femeile și bărbații social-vulnerabili, inclusiv refugiații din Ucraina și populația Moldovei afectată de consecințele războiului din Ucraina. De asemenea, prin intermediul Programului de granturi mici, Elveția continuă să sprijine ONG-urile locale și sectorul cultural.

Următorul grafic arată legăturile dintre **axele prioritare** ale Programului de cooperare al Elveției în Republica Moldova 2025–2028 și **Obiectivele de dezvoltare durabilă** ale Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite:

Sănătate și servicii publice locale

Guvernare și coeziune socială

Dezvoltare și reziliență economică

Revolution

Abordare și parteneri

Programul de cooperare al Elveției în Moldova pentru 2025-2028 se bazează pe o colaborare strânsă cu autoritățile naționale și locale, societatea civilă, sectorul privat și alți parteneri de dezvoltare. Acolo unde este posibil, sunt promovate intervenții specifice care valorifică expertiza elvețiană în domenii precum: dezvoltarea IMM-urilor, coeziunea socială, guvernarea locală și promovarea reformelor în sectorul sănătății. Proiectele sunt implementate de ONG-uri internaționale și locale, organizații multilaterale și actori din sectorul privat. Partenerii sunt selectați în funcție de capacitățile lor și de valoarea adăugată.

Agilitatea, împuternicirea actorilor locali, alinierea cu prioritățile țării, precum și utilizarea sinergiilor și a complementarității dintre instrumentele de dezvoltare, cele umanitare și cele de coeziune socială (abordarea „triple nexus”) sunt aspectele-cheie ale Programului de cooperare.

Programul de cooperare este finanțat de trei agenții guvernamentale elvețiene: Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), Secretariatul de Stat pentru Afaceri Economice (SECO) și Secretariatul de Stat pentru Migrație (SEM). Serviciile Parlamentare Elvețiene sunt implicate într-un proiect destinat întăririi capacităților Administrației parlamentare din Moldova.

Se preconizează că bugetul anual al Programului de cooperare al Elveției pentru 2025–2028 va fi mai mult decât dublu față de perioada anterioară invaziei pe scară largă a Rusiei în Ucraina. Bugetul total planificat pentru implementarea Programului de cooperare este de 104 milioane franci elvețieni, bugetul anual fiind de aproximativ 26 milioane franci elvețieni. Volumul financiar poate varia în funcție de evoluțiile contextului și disponibilitatea mijloacelor financiare.

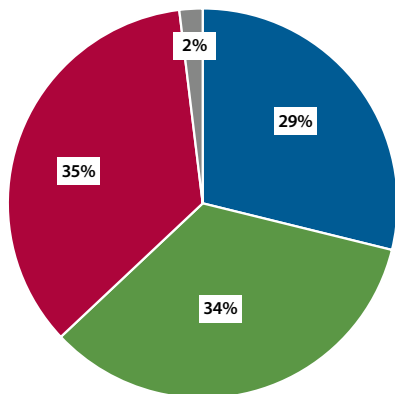
Harta Republicii Moldova

Programul de cooperare 2025–2028

Buget total propus: CHF 104 000 000

Repartizarea pe axe prioritare

- Governare și coeziune socială
- Dezvoltare și reziliență economică
- Sănătate și servicii publice locale
- Granturi mici (proiecte mici și activități culturale)

Detalii publicație

Publicat de:
Departamentul Federal al Afacerilor
Externe FDFA
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și
Cooperare SDC
3003 Bern Zollikofen
www.deza.admin.ch

Machetare:
Mark Manion, Communication Arts

Fotografii:
PNUD Moldova (Dinu Bubulici)
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Ramin Mazur

Date de contact:
Secțiunea Europa de Est
+41 58 467 87 78
deza.osteuropa@eda.admin.ch
Biroul de Cooperare al Elveției în Moldova /
Reprezentanța Ambasadei Elveției
Str. Mateevici 23 B,
2009 Chișinău, Moldova
chisinau@eda.admin.ch

Bern, 2025 / © FDFA/SDC

